

Gud + evolusjonen = sant + nyttig?

■ De siste årene har det kommet en rekke nye bøker om evolusjon og gudstro. Dette er et tema som er like gammelt som evolusjonsteorien, men det nye er at det er ateistisk orienterte biologer og filosofer som skriver. Og de levner ingen plass for skaperen og ingen ære for gudstroen.

Richard Dawkins sin bok *Gud: en vrangforestilling* har endog utkommet på norsk, mens de religionskritiske bøkene av Daniel Dennett, Christopher Hitchens og Victor J. Stenger bare er tilgjengelig på engelsk. Alle disse bøkene og flere til har blitt internasjonale bestselgere.

Trolig er disse bøkene foranlediget av stor aktivitet blant amerikanske kreasjonister. Disse har skapt mye blest om seg selv de seneste årene gjennom sitt nye navn *Intelligent Design*, og ved at det amerikanske rettsvesen til slutt måtte blandes inn i hvorvidt ID er religion eller vitenskap. «Religion», sa retten, men saken er neppe slutt med dette.

Nå har det kommet ut to bøker på norsk som svar på utfordringene fra de gudsfornektende evolusjonstilhengerne. Teologen Oskar Skarsaune har skrevet *Skaperkoden. Har moderne naturvitenskap knekket den?* mens biologen Bjørn Grinde har skrevet *Gud. En vitenskapelig oppdatering*.

Selv om begge forfatterne begrunner sine bøker som forsvar mot «de nye ateistene», så er bøkene vesensforskjel-

lige. Kort sagt handler teologens bok om hvorvidt gudstro kan være intellektuelt redelig trass i den nåværende vitenskapelige erkjennelse, mens biologens bok handler om fordeler en gudstro kan gi – også til en evolusjonsbiolog. Teologen skriver altså om sannhetsinnholdet i gudstroen, mens biologen er opptatt av troens funksjon. Og begge disse temaene angripes av de moderne ateistene.

Genetikeren Bjørn Grinde ved Folkehelseinstituttet ser for seg en skaper som har hatt til hensikt å ha kontakt med oss siden tidenes morgen, og som har styrt universet slik at mennesker for et par hundre tusen år eller så gradvis klarte å sanse hans nærvær. Grinde tar på seg en vanskelig jobb ved at han ikke prøver å forsvare sin egen gudstro, men å gi et helt allment forsvar for samtidig å tro på en guddom og moderne naturvitenskap. Selv om tittelen i boka henspeler på Gud, så handler den i liten grad om skaperen. Den handler om å tro på skaperen og de fordelene dette gir. Dawkins, Dennett og flere av de andre nye ateistene nøyter seg ikke med å påpeke at moder-

GUD – EN VITENSKAPELIG OPPDATERING

- Bjørn Grinde 2008
- Flux forlag, Oslo
 - ISBN 9788292773260
 - 171 sider.

SKAPERKODEN – HAR MODERNE NATURVITENSKAP KNEKKET DEN?

- Oskar Skarsaune 2008
- Avenir, Oslo
 - ISBN 9788249400737
 - 217 sider.

ne naturvitenskap gjør det intellektuelt redelig å være ateist, de går så langt som til å hevde at religion stort sett er til skade for menneskeheten. Her går Grinde dem i møte, ved å trekke fram fordelene som en gudstro gjør for et menneske og et samfunn. Boka er nesten helt fri for eksistensielle begrunnelser for en gudstro, men spekket av funksjonelle. Han skjuler ikke at mye dumt og forferdelig har skjedd og skjer med religiøse begrunnelser, og han er tydelig ikke begeistret for fundamentalisme. Tvert imot påpeker han at religionene stadig trenger reform. Men Grinde mener ikke at religionen bare er god å ha for mennesket i sin ferd gjennom livet, den er også til nytte for naturviteren som står overfor de største mysterier i sitt fag. Da tenker Grinde at Gud kan være en begrunnelse, i alle fall inntil vitenskapen har funnet en annen.

Akkurat dette temaet tar også Skarsaune opp, men han advarer mot en religiøsitet som bruker Gud som forklaring på det vi ikke vet. En «*God in the gaps*» vil vi med tida ha mindre og mindre bruk for, påpeker han. Kirkehistorieprofessoren ved Menighetsfakultetet viser oss at kirkens største autoriteter, Augustin (354-430) og Thomas Aquinas (1225-1274), begge påpekte at Kirken ikke skal stille seg i

opposisjon til vitenskapen, men til enhver tid forsøke å vise at vitenskapen er i samsvar med kristen tro. Det samme mente vår egen teologiprofessor og lekmannshøvding Ole Hallesby. Augustin sa det slik: «La det ikke være tvil om følgende: når denne verdens vise virkelig kan bevise noen som har med naturens fenomener å gjøre, da skal vi [på vår side] vise at det ikke er i strid med vår Skrift.» Og det er i samme ånd Skarsaune skriver. Han gir en grundig og nyttig innføring i hvordan fundamentalisme og kreasjonisme oppsto tidlig i den 20. århundre, og avviser at dagens ID-bevegelse har noe å tilføre oss. Hans hovedpoeng er at verken den moderne fysikken eller den moderne biologien står i motsetningsforhold til hans egen gudstro, godt plassert i konservativ luthersk teologi.

I en tid der kreasjonistene hevder at evolusjonen er umulig, og evolusjonsteoretikere hevder at Gud er umulig, så er disse to bøkene nyttige supplement. Skarsaune peker på at gudstro lar seg forene med moderne vitenskap, og Grinde at den kan være til nytte for både liv og samfunn. Begge sier imidlertid også på at det er mulig å være intellektuelt ærlig og ateist, men ingen av dem rekker en hånd ut mot kreasjonistene.

Jarl Giske